

UIN likumā ieviesīs kontrolētu ārvalstu uzņēmumu normas (2/37/18)

Latvija turpina transponēt savā likumvidē Nodokļu apiešanas novēršanas direktīvas Nr. 2016/1164 normas, lai sasniegtu tās nospraustos mērķus – nepieļaut nodokļa bāzes samazināšanu ES iekšējā tirgū un peļņas novirzīšanu ārpus ES. Šajā rakstā – par jaunajām normām attiecībā uz kontrolētiem ārvalstu uzņēmumiem, kuras plānots iekļaut Uzņēmumu ienākuma nodokļa (UIN) likumā.

Kontrolētu ārvalstu uzņēmumu¹ (KĀU) peļņas aplikšana

Finanšu ministrija ir iesniegusi UIN likuma grozījumu projektu, uzliekot pienākumu Latvijas uzņēmumam, kam pieder būtiska līdzdalība ārvalsts kapitālsabiedrībā, maksāt UIN no šai līdzdalībai proporcionālas peļņas daļas, ja šī kapitālsabiedrība ir neīsta (t.i., pilnīgi mākslīga) struktūra, kas izveidota UIN priekšrocības iegūšanai. Likumprojektā KĀU regulējums ir attiecināts tikai uz ienākumiem, kas ir mākslīgi novirzīti ārvalsts meitas sabiedrībai. Grozījumi stāsies spēkā 2019. gada 1. janvārī un paredz jauna 6.¹ panta ieviešanu UIN likumā. Kā jau minēts, šī pasākuma mērķis ir nepieļaut peļņas novirzīšanu no Latvijas mātes sabiedrības uz meitas sabiedrību valstī, kur peļņu apliek ar zemāku faktisko UIN likmi nekā Latvijā, un tas var atteikties arī uz valstīm, kas nav iekļautas zemu nodokļu un beznodokļu valstu vai teritoriju sarakstā.

Būtiska līdzdalība ārvalsts kapitālsabiedrībā nozīmē, ka Latvijas uzņēmumam – rezidentam – tiešas vai netiešas līdzdalības veidā (arī uz līguma pamata) pieder vairāk nekā 50% no šīs ārvalsts kapitālsabiedrības vai arī Latvijas uzņēmums ir tiesīgs saņemt vairāk par 50% no šīs ārvalsts kapitālsabiedrības peļņas. Tātad likumprojektā sniegtā definīcija ir plaša un neaprobežojas ar formāli reģistrētām meitas sabiedrībām.

Jāatzīmē, ka nosacījums par līdzdalības apmēru neīstās struktūrās nav vienīgais. KĀU normas piemēros Latvijas uzņēmumam, ja izpildīsies šādi neīsto struktūru kritēriji:

- KĀU vai struktūru virkne neveic būtisku saimniecisko darbību;
- KĀU vai struktūru virknes izveidošanas galvenais mērķis ir iegūt UIN priekšrocību. Piemērojot šo kritēriju, vērtēs darījumu ekonomisko saturu un būtību, ne tikai juridisko formu, kā arī nozīmīgu lēmumu pieņemšanas darbības, kuru dēļ ienākumus novirza ārvalsts meitas sabiedrībai.

Izpildoties šiem kritērijiem, KĀU, kas atrodas, ir izveidots vai nodibināts kādā no normatīvajos aktos minētajām zemu nodokļu un beznodokļu valstīm vai teritorijām, peļņa būs apliekama Latvijā jau no pirmā centa, bet citur reģistrētam KĀU Latvijas UIN piemēros tikai tad, ja tā peļņa sasniegs 750 000 euro un/vai pasīvie ienākumi pārsniegs 75 000 euro.

UIN maksāšanas kārtība

UIN maksātājam būs jāvērtē sava līdzdalība ārvalsts kapitālsabiedrībās uz attiecīgā pārskata gada pēdējo dienu. Ja šīs normas piemērošanas rezultātā Latvijas uzņēmumam veidosies apliekamais objekts, tas būs jāiekļauj UIN deklarācijā par pārskata gada pēdējo mēnesi, apliekamo objektu summu dalot ar koeficientu 0,8. Šajā gadījumā, lai novērstu dubultu aplikšanu, Latvijas UIN maksātājs varēs samazināt taksācijas periodā apliekamajā bāzē iekļauto dividenžu apmēru tādā apjomā, kādā tas taksācijas periodā ir saņēmis dividendes no ārvalsts sabiedrības peļņas, par kuru UIN jau ir samaksāts kādā no pirmstaksācijas

periodiem.

Atgādinām, ka Latvija jau ir ieviesusi daļu no pasākumiem, lai dalībvalstis varētu apkarot mēģinājumus izvairīties no nodokļu maksāšanas. Šie pasākumi ir iestrādāti jaunā UIN likuma 6., 10. un 13. pantā.

¹ *Controlled foreign companies* jeb CFC